

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องศักยภาพในการชำระหนี้ของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทั่วไปของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม บทบาทของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ และความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง จากลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่แตง ซึ่งมีพื้นที่การดำเนินงาน 3 อำเภอคือ อำเภอแม่แตง อำเภอเชียงดาว และอำเภอเวียงแหง จำนวน 413 ราย สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

5.1.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม สรุปได้ดังนี้คือ ลูกหนี้ส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 40 ถึง 59 ปี การศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา มีสถานภาพสมรสแล้วโดยมีครอบครัวขนาด 3 ถึง 4 คน ส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 90 ประกอบอาชีพในภาคการเกษตรโดยมีขนาดการผลิตประมาณ 15 ไร่ ซึ่งเป็นที่ดินถือครองของตนเองประมาณ 10 ไร่ และมีการเช่าที่ดินเพื่อใช้ผลิตเพิ่มเติมอีกประมาณ 5 ไร่ ลูกหนี้มีรายได้สุทธิจากการประกอบอาชีพต่อครัวเรือนต่อปีจำนวนระหว่าง 20,000 บาทถึง 60,000 บาท และมีรายได้จากอาชีพอื่นสุทธิต่อครัวเรือนต่อปีไม่เกิน 20,000 บาท เมื่อพิจารณาค่าหนี้สินพบว่า ส่วนใหญ่มีหนี้กับ ธ.ก.ส. ไม่เกิน 50,000 บาท ทั้งนี้เป็นหนี้ที่ใช้หลักประกันแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมเป็นสำคัญ จำนวนหนี้แบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมอยู่ระหว่าง 40,000 บาท ถึง 50,000 บาท นอกจากนั้นยังมีการนำอสังหาริมทรัพย์ซึ่งได้แก่ที่ดินมาจำนองเป็นหลักประกันกู้เงินเพิ่มเติมอีกด้วย นอกเหนือจากหนี้สินที่มีอยู่กับ ธ.ก.ส. แล้ว ลูกหนี้ส่วนใหญ่มีหนี้สินอื่นอีกประมาณ 10,000 บาท ลักษณะของการขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส. นั้น เพื่อนำไปผลิตการเกษตรเป็นหลัก ทั้งนี้ลูกหนี้ของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมมีชั้นลูกหนี้แตกต่างกันดังนี้คือ เป็นลูกหนี้ชั้นดีเยี่ยม (AAA) ร้อยละ 15.3 ชั้นดีมาก (AA) ร้อยละ 15.7 ชั้นดี

(A) ร้อยละ 36.6 และขั้นทั่วไป (B) ร้อยละ 32.4 ในปี พ.ศ.2544 รัฐบาลได้ดำเนินโครงการพักชำระหนี้เกษตรกรรายย่อยปรากฏว่า มีลูกหนี้ร้อยละ 32.7 ของลูกหนี้ทั้งหมด เข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ ขณะที่ร้อยละ 25.7 ไม่มีสิทธิเข้าร่วมโครงการ

5.1.2 บทบาทของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม พบว่า ลักษณะของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ส่วนใหญ่กลุ่มมีสมาชิกระหว่าง 11 ถึง 30 คน จัดตั้งมาประมาณ 10-15 ปี ด้านบทบาทของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมพบว่า กลุ่มส่วนใหญ่มีการประชุมปรึกษาหารือกันภายในกลุ่ม และมีการติดตามเร่งรัดหนี้กันเองปีละ 2 ครั้ง และยังพบว่า สมาชิกในกลุ่มมักจะไม่ทราบสถานะหนี้ค้างชำระของสมาชิกอื่นภายในกลุ่มของตนเองซึ่งมีส่วนสูงถึงร้อยละ 58 ขณะที่ทราบว่าภายในกลุ่มของตนเองไม่มีสมาชิกที่ค้างชำระมีเล็กน้อยเพียงร้อยละ 3.4 นอกจากนั้นมีลูกหนี้ถึงร้อยละ 55.4 ที่ระบุว่าไม่ได้รับผลกระทบใดๆจากการที่สมาชิกในกลุ่มค้างชำระหนี้เลย โดยมีเพียงร้อยละ 24.7 เท่านั้นที่เข้าใจหลักการการรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมที่จะต้องมีการเฉลี่ยหนี้เพื่อชำระคืนธนาคาร

5.1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม พบว่า ลูกหนี้ระบุปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้อันดับ 1 ได้แก่ ปัญหาด้านการตลาดอันเนื่องมาจากราคาขายผลผลิตต่ำ โดยปัญหาด้านการผลิตมีความสำคัญรองลงมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องต้นทุนการผลิตสูงและภัยธรรมชาติ ส่วนปัญหาด้านอื่น ๆ มีความสำคัญเป็นอันดับสุดท้าย แต่เมื่อพิจารณาถึงความรุนแรงของปัญหาและอุปสรรคทั้งสามด้านแล้วพบว่า มีความรุนแรงในระดับมากเหมือนกัน

ในแต่ละชั้นของลูกหนี้มีปัญหาที่เป็นอุปสรรคในการชำระหนี้แตกต่างกันในรายละเอียดของประเด็นปัญหาย่อยออกไป กล่าวคือ ลูกหนี้ชั้นดีเยี่ยม (AAA) ระบุปัญหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามระดับความรุนแรงของปัญหาที่ได้ทำการคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักแล้วดังนี้คือ ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ ค่าใช้จ่ายครัวเรือนสูง สัดส่วนเงินกู้ต่อทุนตนเอง ภัยธรรมชาติ หนี้สิน ความชำนาญในการผลิต และการใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ตามลำดับ ลูกหนี้ชั้นดีมาก (AA) ระบุปัญหาเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามระดับความรุนแรงของปัญหาที่ได้ทำการคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักแล้วดังนี้คือ ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตสูง สัดส่วนเงินกู้ต่อทุนตนเอง ราคาผลผลิตตกต่ำ ภัยธรรมชาติ ค่าใช้จ่ายครัวเรือนสูง หนี้สิน การใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ และความชำนาญในการผลิต ตามลำดับ ลูกหนี้ชั้นดี (A) ระบุปัญหาเรียงจากมากไปหาน้อยตามระดับความรุนแรงของปัญหาที่ได้ทำการคำนวณค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักแล้วดังนี้คือ ปัญหาด้านต้นทุนการผลิตสูง ราคาผลผลิตตกต่ำ ค่าใช้จ่ายครัวเรือนสูง สัดส่วนเงินกู้ต่อทุนตนเอง หนี้สิน ภัยธรรมชาติ และการใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ตามลำดับ ขณะที่ลูกหนี้ขั้นทั่วไป (B) ระบุปัญหาเรียงจากมากไปหาน้อยตามระดับ

2/กษ
332.7
๐4411๘

เลขหมู่.....
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ความรุนแรงของปัญหาที่ได้ทำการคำนวณหาค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักแล้วดังนี้คือ ปัญหาด้านทุนการผลิตสูงราคาผลผลิตต่ำ ค่าใช้จ่ายครัวเรือนสูง สัดส่วนเงินกู้ต่อทุนตนเอง ภัยธรรมชาติ หนี้สิน และการใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ ตามลำดับ

5.1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม พบว่า

ด้านลักษณะทั่วไปของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมนั้น ขนาดพื้นที่การผลิต ขนาดการถือครองที่ดิน รายได้สุทธิจากประกอบอาชีพต่อปี รายได้อื่นสุทธิต่อปี จำนวนหนี้เงินกู้ที่ใช้หลักประกันแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม จำนวนเงินกู้ทั้งหมดของลูกหนี้ รูปแบบการใช้หลักประกันเพื่อขอสินเชื่อ และลักษณะการเข้าร่วม โครงการพักชำระหนี้เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญ

ด้านบทบาทของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมพบว่า ขนาดของกลุ่ม อายุการจัดตั้งกลุ่มของกลุ่ม ความถี่ในการประชุมปรึกษาหารือ การเร่งรัดสมาชิก การเตือนให้สมาชิกในกลุ่มชำระหนี้ ความเข้าใจหลักการรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมตลอดจนผลกระทบต่อตัวลูกหนี้จากการที่สมาชิกในกลุ่มค้างชำระมีอิทธิพลต่อความสามารถในการชำระหนี้ ขณะที่รูปแบบวิธีการเร่งรัดหนี้ของกลุ่มที่ไม่ว่าจะใช้รูปแบบการประชุม การเร่งรัดหนี้แบบไม่เป็นทางการ การสอบถามเป็นรายคนหรือหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้เร่งรัดด้วยตนเองก็ไม่มีผลต่อความสามารถในการชำระหนี้

ด้านปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้พบว่า ความสามารถในการชำระหนี้ได้รับอิทธิพลมาจากปัญหาด้านทุนการผลิตสูง และปัญหาราคาผลผลิตต่ำเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูง ปัญหาจำนวนเงินกู้ต่อทุนตนเองสูง ปัญหาภัยธรรมชาติ ปัญหาหนี้สิน ปัญหาการใช้เงินผิดวัตถุประสงค์ และการขาดความชำนาญในการผลิตด้วย

5.2 อภิปรายผล

จากการสรุปผลการศึกษาเรื่องศักยภาพการชำระหนี้ของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำผลการศึกษาไปอภิปรายผลได้ดังนี้

5.2.1 ลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ได้ในระดับดีถึงดีเยี่ยม โดยมีจำนวนถึงสองในสามของลูกหนี้ทั้งหมด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า หนึ่งในสามของจำนวนลูกหนี้ทั้งหมดยังเป็นลูกหนี้ที่ด้อยคุณภาพ ไม่สามารถชำระคืนหนี้แก่ธนาคารได้ตามกำหนด ซึ่งสิ่ง

นี้แสดงให้เห็นว่า ศักยภาพในการชำระหนี้ของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับปานกลางนั่นเอง

5.2.2 ความสามารถในการหารายได้ของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ถูกจำกัดด้วยขนาดพื้นที่การผลิต ขณะที่ขนาดการผลิตของลูกหนี้เหล่านี้เป็นการผลิตในภาคเกษตรกรรมซึ่งมีปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ปัจจัยแรงงานและปัจจัยที่ดิน โดยที่แรงงานที่ใช้ในการผลิตของลูกหนี้เป็นเฉพาะแรงงานในครัวเรือนเท่านั้น จึงส่งผลให้มีความจำกัดในการใช้ปัจจัยที่ดินในการผลิตหรือขนาดของการผลิตนั่นเอง แต่เนื่องจากที่ดินที่ใช้ในการผลิตประกอบด้วยที่ดินของตนเองและที่ดินเช่าทำการผลิตที่ต้องจ่ายค่าตอบแทนปัจจัยการผลิต นับว่าเป็นต้นทุนของการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น จึงส่งผลให้ระดับรายได้ลดลง ขณะที่การใช้ที่ดินของตนเองไม่ก่อให้เกิดต้นทุนเพิ่มแต่ประการใด ดังนั้นสามารถกล่าวได้ว่า ขนาดการถือครองที่ดินคือลักษณะสำคัญของลูกหนี้ที่เป็นตัวบ่งชี้ในการกำหนดระดับศักยภาพการชำระหนี้ของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

5.2.3 บทบาทของกลุ่มมีความสำคัญอย่างมากในการกระตุ้นและกดดันให้มีการชำระหนี้ตามกำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มีสมาชิกขนาดใหญ่และมีระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่มมาก่อน ช่างยาวนานย่อมมีประสบการณ์ ความรู้และความเข้าใจถึงกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่มและธนาคารเป็นอย่างดี ซึ่งส่งผลให้ลูกหนี้ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มที่มีลักษณะดังกล่าวนี้เกิดความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามกฎหมายและข้อบังคับต่างๆของกลุ่มของตนอย่างเคร่งครัด ดังเห็นได้จากระดับความถี่ในการประชุมปรึกษาหารือภายในกลุ่ม ความถี่ในการติดตามเร่งรัดหนี้ภายในกลุ่ม ความถี่ในการแจ้งเตือนสมาชิกในกลุ่มให้ชำระหนี้ของลูกหนี้สมาชิกของกลุ่มส่วนใหญ่จึงยังอยู่ในระดับน้อยและระดับปานกลางเท่านั้น ลูกหนี้สมาชิกของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมส่วนใหญ่จึงไม่ได้รับผลกระทบที่เกิดจากการค้างชำระหนี้ของสมาชิกภายในกลุ่มแต่อย่างใด

แต่อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาปรากฏว่ายังมีลูกหนี้สมาชิกของกลุ่มจำนวนหนึ่งที่มีปัญหาการค้างชำระกับธนาคารจนกระทั่งส่งผลกระทบต่อสมาชิกในกลุ่มต้องนำหนี้ที่ค้างชำระนั้นมาเฉลี่ยเพื่อคืนแก่ธนาคารจนครบจำนวน ในขณะที่เดียวกันก็พบว่าลูกหนี้ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมจำนวนมากไม่เคยรับทราบเลยว่ามีลูกหนี้ที่เป็นสมาชิกภายในกลุ่มของตนค้างชำระหนี้เงินกู้แก่ธนาคาร ซึ่งลักษณะเช่นนี้แสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนและข้อบกพร่องของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า บทบาทของกลุ่มมีความสำคัญโดยช่วยในการเสริมสร้างศักยภาพการชำระหนี้ของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมให้มีความเข้มแข็งขึ้น ขณะที่จุดอ่อนของข้อบกพร่องของกลุ่มก็จะบั่นทอนศักยภาพการชำระหนี้ของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมให้ลดลงด้วย

5.2.4 ปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ที่สำคัญของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมเป็นปัญหาด้านการตลาดโดยเฉพาะราคาขายผลผลิตที่มักจะตกต่ำทุกปี ระดับราคาที่ขายไม่ได้มีแนวโน้มสูงขึ้นตามราคาปัจจัยการผลิตที่สูงขึ้นแต่อย่างใด ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจของโลกที่ต้องมีการเปิดตลาดจึงทำให้คู่แข่งทางการค้ามากขึ้น ราคาขายผลผลิตจึงเป็นไปตามกลไกราคา ขณะที่ปัญหาด้านทุนการผลิตสูงนับว่าสำคัญเป็นอย่างมากที่ส่งผลต่อระดับรายได้ให้ลดลง ลักษณะการผลิตของลูกหนี้มักเป็นการผลิตแบบเดิมที่พึ่งพาปุ๋ยเคมีและสารกำจัดศัตรูพืช ซึ่งเป็นสาเหตุที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มจะสูงขึ้นเรื่อยๆ นอกจากนี้ลูกหนี้ยังมีลักษณะการผลิตตามความเคยชิน ไม่ได้เปลี่ยนแปลงการผลิต ดังเห็นได้จากการที่ปัญหาการขาดความชำนาญในการผลิตเป็นปัญหาและอุปสรรคในการชำระหนี้ในระดับน้อย ดังนั้นปัญหาด้านทุนการผลิตในระยะยาวจะบั่นทอนศักยภาพในการชำระหนี้ของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ประกอบกับค่าครองชีพที่สูงขึ้นส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนสูงขึ้นก็มีแนวโน้มที่จะเป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อชำระหนี้ในอนาคตด้วยเช่นเดียวกัน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาศักยภาพในการชำระหนี้ของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำผลการศึกษาดังกล่าวไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานด้านต่างๆดังนี้

5.3.1 การที่จะพัฒนาศักยภาพในการชำระหนี้ของลูกหนี้กลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมให้สูงขึ้นธนาคารควรมีการกำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมให้มีรายละเอียดอย่างชัดเจน เพื่อที่จะเป็นเครื่องมือส่งเสริมให้กลุ่มมีความเข้มแข็งมากขึ้น เช่น การกำหนดวาระการประชุม การบันทึกรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมและผู้ขาดประชุม รวมทั้งการต้องเสนอรายงานการประชุมก่อนให้กู้เงินแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ธนาคารควรแจ้งให้สมาชิกทุกคนในกลุ่มทราบโดยตรงเกี่ยวกับสถานะหนี้ของสมาชิกทุกรายในกลุ่ม ควรสร้างความเข้าใจถึงบทบาทการค้ำประกันแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ควรช่วยเหลือลูกหนี้อดต้นทุนการผลิต ควรทำหน้าที่เชื่อมโยงการผลิตและการตลาดเพื่อช่วยแก้ปัญหาราคาผลผลิตตกต่ำของลูกหนี้ รวมทั้งควรให้สินเชื่อเพื่อส่งเสริมให้ลูกหนี้มีที่ดินกรรมสิทธิ์ของตนเองมากขึ้นด้วย

5.3.2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ควรนำวิธีการรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมไปใช้ เพื่อให้เกิดการบริหารกองทุนแบบมีส่วนร่วมของสมาชิกให้มากที่สุด รัฐควรทำหน้าที่

สนับสนุนการเชื่อมโยงการผลิตของสมาชิกกับการตลาด เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการชำระคืนของสมาชิก

5.3.3 ควรกำหนดวิธีปฏิบัติในการให้กู้ยืมแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมในเงินกองทุนหมุนเวียนต่างๆของส่วนราชการ เช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น โดยเน้นการสร้างความคิดค้นทางสังคม รวมทั้งให้ตระหนัก และเข้าใจถึงประโยชน์ของกองทุน เพื่อให้กองทุนเหล่านั้นมีการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

5.4 ข้อจำกัดในการศึกษาและข้อเสนอแนะในการศึกษารั้งต่อไป

การศึกษานี้มีขอบเขตการศึกษาเฉพาะพื้นที่อำเภอแม่แตง อำเภอเชียงดาว และอำเภอเวียงแหง จึงทำให้ไม่สามารถสรุปภาพโดยรวมได้ทั้งหมดอย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นภาพกว้างๆของศักยภาพในการชำระหนี้ของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมในอันที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินการของการให้สินเชื่อแบบรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม ธนาคารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำผลการศึกษานี้ไปเป็นแนวทางประกอบและปรับปรุงใช้เพื่อบริหารความเสี่ยงในการให้สินเชื่อได้ ดังนั้นข้อเสนอแนะในการทำการศึกษารั้งต่อไปควรทำการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) ควรมีการขยายพื้นที่ทำการศึกษายเป็นทุกภูมิภาค เพื่อให้เห็นภาพที่หลากหลายเพื่อที่จะสามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปกำหนดเป็นนโยบายได้อย่างเหมาะสมต่อไป
- 2) การศึกษารั้งนี้ไม่ได้ศึกษาถึงปัจจัยที่อยู่เบื้องหลังของกลุ่มลูกหนี้ และบทบาทของกลุ่มที่ส่งผลให้สมาชิกบางกลุ่มที่ยังรักษาวินัยการชำระคืนไว้ได้ ในขณะที่กลุ่มอื่นๆกลับมีปริมาณหนี้ค้างชำระสูงขึ้น ลักษณะของสาขาธนาคาร พื้นที่จังหวัดหรือภูมิภาคต่างๆจะเกี่ยวข้องกับศักยภาพในการชำระหนี้ของกลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมหรือไม่ เพื่อที่จะสามารถตอบคำถามได้ว่ากลุ่มรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมยังเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะชนบทไทยในปัจจุบันหรือไม่